

Året der gik i IRF 2023

Indholdsfortegnelse

Kort om Indsatser for Rationel Farmakoterapi (IRF)	3
1. Eksterne samarbejdspartnere og deltagelse i netværk og forum	3
1.1. Deltagelse eksternt	3
1.2. Nationalt Forum for Polyfarmaci.....	4
2. Besvarelse af henvendelser	4
3. Månedssbladet Rationel Farmakoterapi	5
4. Lægemiddelanbefalinger	6
4.1. Seponeringslisten	6
4.2. Præparatanmeldelser	7
4.3. Nationale kliniske anbefalinger (NKA) på lægemiddelområdet	7
5. Nedbringelse af overforbrug af medicin	8
6. Stormøde 2023	9
7. Hjemmeside	10
8. Planlagte aktiviteter 2024	10

Kort om Indsatser for Rationel Farmakoterapi (IRF)

Indsatser for Rationel Farmakoterapi (IRF) i Sundhedsstyrelsen arbejder for at fremme rationel brug af lægemidler - både valget mellem lægemidler, og når et fravalg er det bedste valg.

IRF er en del af enhed for Evidensbaseret medicin i Sundhedsstyrelsen og leverer rådgivning og information målrettet læger i almen praksis, samt varetager ministerbetjeningsopgaver på lægemiddelområdet.

IRF blev oprettet den 1. oktober 1999 og fik til opgave at levere neutral information om den mest fornuftige brug af lægemidler. Dette er fortsat IRF's kerneopgave.

1. Eksterne samarbejdspartnere og deltagelse i netværk og forum

1.1. Deltagelse eksternt

IRF samarbejder med flere aktører inden for rationel farmakoterapi i Danmark, herunder Dansk Selskab for Almen Medicin, de klinisk farmakologiske afdelinger, Lægemiddelstyrelsen, Sundhedsdatastyrelsen, Styrelsen for Patientsikkerhed, Kvalitet i Almen Praksis (KiAP), samt de regionale lægemiddelenheder og medicinfunktioner.

I 2023 deltog IRF i følgende råd og udvalg:

- Medicinrådet i Danske Regioner
- Koordinationsforum mellem Lægemiddelstyrelsen, Sundhedsdatastyrelsen, Sundhedsstyrelsen og Styrelsen for Patientsikkerhed, for forbrug og anvendelse af lægemidler
- Nationalt Råd for Forsyningsikkerhed af lægemidler
- ERFA-gruppen for de regionale lægemiddelkonsulenter
- Det Rådgivende Udvalg for Medicinområdet i Styrelsen for Patientsikkerhed (DRUM)
- Opioidforum på tværs af Lægemiddelstyrelsen, Sundhedsstyrelsen, Styrelsen for Patientsikkerhed og Sundhedsdatastyrelsen
- Dansk Selskab for Almen Medicin's koordinationsgruppe for kliniske vejledninger

- Medicintilskudsnet under Lægemiddelstyrelsen

1.2. Sundhedsstyrelsens Nationale Forum for Polyfarmaci

Nationalt Forum for Polyfarmaci blev etableret i efteråret 2022 i halen på IRF's Stormøde 2022. Formålet med Nationalt forum for Polyfarmaci er at fastholde fokus på forebyggelse og håndtering af uhensigtsmæssig polyfarmaci, samt at styrke samarbejdet og koordineringen på tværs af sektorer.

Forummet har til hensigt at følge op på Sundhedsstyrelsens anbefalinger, vidensdeling på tværs af sektorer, samt identificere fokusområder for videre arbejde med polyfarmaci ved multisygdom. Målet er, at der gennem fokus på emnet og øget samarbejde kan findes effektive og implementerbare løsninger, som kan bidrage til at nedbringe og forebygge uhensigtsmæssig polyfarmaci.

Der afholdes som udgangspunkt to møder om året, og forummet har medlemmer fra samtlige fem regioner, Dansk Selskab for Almen Medicin, Lægevidenskabelige Selskaber, Lægeforeningen, Dansk Selskab for Multisygdom og Polyfarmaci, Dansk Selskab for Patientsikkerhed, Danske Patienter, Vælg Klogt, Apotekerforeningen, Pharmadanmark, Farmakonomforeningen, Lægemiddelindustriforeningen, Sundhedsdatastyrelsen og Lægemiddelstyrelsen.

Næste møde er planlagt til at skulle afholdes i januar 2024.

2. Besvarelse af henvendelser

En stor del af IRF's arbejdsopgaver er at rådgive om den mest fornuftige brug af lægemidler. Henvendelserne til IRF består af bestillinger fra departementet, aktindsigter, spørgsmål fra sundhedsfaglige, andre styrelser og journalister.

Sundhedsstyrelsen bistår Indenrigs- og Sundhedsministeriet med den centrale forvaltning på sundhedsområdet, herunder ministerbetjeningen og bidrag til besvarelse af bl.a. spørgsmål fra Sundhedsudvalget i Folketinget og Rigsrevisionen samt samrådspørsmål. Derudover bistår IRF andre enheder i Sundhedsstyrelsen med lægemiddelrelaterede spørgsmål inden for deres ressortområde.

I 2023 har henvendelserne til IRF blandt andet omhandlet:

- Medicinsk vægttabsbehandling

- Sundhedsstyrelsens vejledning om anhängighedsskabende lægemidler
- Sundhedsstyrelsens vejledning om antipsykotiske lægemidler
- Sundhedsstyrelsens vejledning om antidepressive lægemidler
- Udskrivelse af vanedannende medicin, herunder opioider, benzodiazepiner og midler mod ADHD.
- Behandlingsalternativer ved lægemidler i leveringsvanskeligheder
- Medicinsk behandling til nikotinophør
- Medicinsk kontrceptiva
- Igangsættelse af fødsler med lægemidler
- Substitutionsbehandling af opioidafhængige børn og unge

3. Månedssbladet Rationel Farmakoterapi

I 2023 blev der udgivet 6 numre af Månedssbladet Rationel Farmakoterapi:

Nr.	Måned	Emne
1	Februar	Søvnproblemer hos børn og unge
2	April	Antipsykotika til ældre med demens
3	Juni	Nyopstået angst- og urosymptomer hos voksne
4	August	Behandling af overvægt hos voksne i almen praksis
5	Oktober	Allergisk rhinoconjunctivitis hos voksne og astma hos børn
6	December	Diagnostik af astma og KOL

Månedssbladet Rationel Farmakoterapi har til formål at give opdateret og praksisrelevant viden om terapeutiske områder med relevans for læger i almen praksis. Vores månedssblade skrives i samarbejde med kliniske specialister, og distribueres i trykt version (oplag ca. 32.000) til landets læger sammen med Ugeskrift for Læger og publiceres samtidigt elektronisk på Sundhedsstyrelsens hjemmeside.

Der er tilknyttet en redaktionskomité til månedsbladet Rationel Farmakoterapi, der har til opgave at foreslå emner til Månedsbladet, kommentere på udkast og sikre relevans for almen praksis.

I slutningen af 2022 blev der lanceret nyt layout for månedsbladet, hvilket siden er blevet brugt til samtlige udgivelser.

Vi har i 2023 forsøgt at afdække, hvordan vi kan komme endnu bredere ud til vores modtagere herunder lægernes fortrukne måde at modtage månedsbladet. I den forbindelse er vi blevet opmærksom på, at mange læger ikke modtager den trykte version af Ugeskrift for Læger og dermed ikke månedsbladet. Blandt andet af denne årsag, vil der i det nye år blive arbejdet på at forbedre de elektroniske udgivelser samt øge antallet af disse.

Find alle månedsblade [her](#)

4. Lægemedelanbefalinger

4.1. Seponeringslisten

Seponeringslisten er målrettet læger med det formål at understøtte dem i overvejelser om seponering (ophør) af medicin hos voksne patienter.

Seponeringslisten 2024 blev udgivet d. 13. november 2023 med nye nationale anbefalinger om behandling af nyopstået angst- og urosymptomer. Derudover indeholdt den justeringer af afsnittene om seponering af antipsykotika, benzodiazepiner og benzodiazepinlignende midler, hvilket også gav anledning til at tilføje en ny lægemiddelkategori til listen, nemlig gabapentinoider. Den nye kategori indeholder budskaber om akut belastningsreaktion eller tilpasningsreaktion med angst- og urosymptomer samt for smertebehandling.

Seponeringslisten 2024 er udarbejdet af IRF i Sundhedsstyrelsen i samarbejde med repræsentanter fra de fem regioner, Dansk Selskab for Geriatri, Dansk Selskab for Almen Medicin, Dansk Selskab for Klinisk Farmakologi, Forskningsenheden for almen praksis, Dansk Selskab for Multisygdom og Polyfarmaci og Odense Deprescribing Initiative.

Find Seponeringslisten 2024 [her](#)

4.2. Præparatanmeldelser

Præparatanmeldelser er uafhængige vurderinger af nye markedsførte lægemidler eller lægemidler, hvor prisen eller indikationen ændrer sig. Præparatanmeldelserne beskriver lægemidlets plads i behandlingen inden for den godkendte indikation på baggrund af en evidensgennemgang. Anmeldelsen vurderer og sammenligner det nye lægemiddelstof eller formulering med relevante alternativer ved en gennemgang af effekt, bivirkninger og pris. I IRF forsøger vi at holde os orienteret i nye markedsførte lægemidler og vurderer, hvilke der kan være relevante for brug i almen praksis.

I 2023 er der udgivet præparatanmeldelser af:

- Xonvea mod graviditetskvalme
- Decigatan (cytisin) til nikotinophør
- Wegovy (semaglutid) til behandling af overvægt hos børn og unge

Læs mere om præparatanmeldelser [her](#)

4.3. Nationale kliniske anbefalinger (NKA) på lægemiddelområdet

I 2023 er der blevet arbejdet med nedenstående NKA'er. Læs mere om udarbejdelsen af Nationale Kliniske Anbefalinger [her](#)

4.3.1. NKA om brug af beroligende lægemidler til kortvarig symptomlindring af nyopståede angst- og urosymptomer hos voksne

Anbefalingerne blev publiceret i februar 2023. Anbefalingen omhandler hvilket beroligende lægemiddel, der er mest hensigtsmæssigt at anvende til kortvarig behandling af angst- og urosymptomer hos ikke-hospitalsindlagte patienter uden svære samtidige psykiske lidelser.

Find anbefalingen [her](#)

4.3.2. NKA om brug af lægemidler til forebyggelse og behandling af covid-19

I starten af året blev de sidste 2 anbefalinger for NKA om brug af lægemidler til forebyggelse og behandling af covid-19 publiceret. Anbefalingerne gælder for tromboseprofylakse og behandling af mild til moderat covid-19.

Anbefalingerne til brug af lægemidler til forebyggelse og behandling af covid-19 omfatter lægemidlerne glukokortikoid, baricitinib og tocilizumab, remdesivir, sarilumab, tromboseprofylakse, sotrovimab, tixagevimab plus cilgavimab samt casirivimab plus imdevimab og er blevet samlet i én publikation.

Læs mere [her](#)

4.3.3. NKA om farmakologisk behandling af smerter

I foråret 2023 begyndte arbejdet med at udarbejde og opdatere anbefalinger for farmakologisk behandling af smerter hos voksne. Arbejdsgruppen og sekretariatet har brugt 2023 på at indsnævre emnet og udarbejde PICO's. Anbefalingerne forventes publiceret løbende i løbet af 2024.

Kommissoriet kan læses [her](#)

4.3.4. NKA om demens

Der er i 2023 opstartet arbejde med anbefalinger for forebyggelse og behandling af adfærdsmæssige og psykiske symptomer ved demens. Den Nationale Kliniske Anbefaling vil blandt andet undersøge brug af antipsykotika til kortvarig behandling af svære adfærdsmæssige og psykiske symptomer hos personer med demens. Anbefalingerne forventes udgivet i 2024.

Læs mere [her](#)

5. Nedbringelse af overforbrug af medicin

Som led i udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2022-2025 er der afsat midler til initiativer vedr. vidensopsamling til nedbringelse af overforbrug mv. af medicin i perioden 2022-2025. Midlerne bliver givet til både Sundhedsstyrelsen og Sundhedsdatastyrelsen.

I efteråret 2022 nedsatte IRF en bred faglig arbejdsgruppe bestående af relevante faglige selskaber, Kommunernes Landsforening, regionerne og Danske Patienter. Arbejdsgruppen havde til formål at rådgive Sundhedsstyrelsen med viden og erfaringer inden for området og konkretisere potentielle indsatser, der kunne bidrage til at nedbringe overforbrug og undgå uhensigtsmæssig behandling med medicin. Arbejdsgruppens pointer blev samlet i en rapport og publiceret i foråret 2023. Rapporten beskriver mulige indsatser og fokusområder.

Rapporten kan læses [her](#)

5.1.1. Informationsindsats

Som det første i en række initiativer, blev der både i foråret 2023 samt efteråret 2023 udrullet en borgerrettet informationskampagne. Kampagnens overordnede budskaber havde til formål at få borgerne til at reflektere over deres eget brug af lægemidler. Både for at nedbringe overforbrug af medicin, men også fordi refleksion og dialog kan øge compliance. Kampagnen satte fokus på, at behandling med meget medicin på samme tid kan være både effektivt og nødvendigt, men behovet for behandling kan ændre sig over tid.

Kampagneindsatsen og materialet bestod af en kampagnofilm, hvor man ser en voksen mand cykle på en lille cykel påført støttehjul og budskabet om, at ”nogle ting ikke skal bruges hele livet”. Filmen blev suppleret med en indsats online, via skærme på landets apoteker og på infoskærme på en del af landets sygehuse. Derudover blev produceret en folder til udlevering i almen praksis og på apotekerne.

Kampagnesiden ”Ved du, om du stadig skal tage din medicin?” kan findes [her](#)

Kampagnefilmen kan ses [her](#)

5.1.2. Kommende indsatser

Fremadrettet vil arbejdet medføre indsatser målrettet sundhedsprofessionelle, blandt andet om omfanget af brug af opioider (morfin, oxycodon mv.) og om mennesker, der tager flere slags medicin på en gang (polyfarmaci).

6. Stormøde 2023

IRF's Stormøde 2023 satte fokus på rationel brug af beroligende lægemidler til voksne med nyopstået angst- og urosymptomer, samt rationel brug af melatonin til børn og unge med søvnforstyrrelser. Brugen af de pågældende lægemidler til de respektive patientgrupper er omdiskuteret og der har manglet konsensus omkring rationel brug, som ikke nødvendigvis betyder intet forbrug overhovedet.

Formålet med Stormødet 2023 var at samle alle interessenter for at informere om viden og praksis vedrørende voksne med nyopstået angst- og urosymptomer og børn og unge med søvnforstyrrelser med udgangspunkt i de to nye NKA'er;

- [National klinisk anbefaling for brug af beroligende lægemidler til kortvarig symptomlindring af nyopstået angst- og urosymptomer hos voksne](#)

- [National klinisk anbefaling for behandling med melatonin ved søvnforstyrrelser hos børn og unge](#)

Stormødet var en heldagskonference, hvor formiddagen stod på fem oplæg med mulighed for spørgsmål til oplægsholderne i en samlet afsluttende spørgerunde. Om eftermiddag kunne deltagerne vælge at deltage i to ud af fire undervisningssessioner inden det afsluttende oplæg om eksistentielle behov hos danske patienter.

Læs mere om IRF's Stormøde [her](#)

7. Hjemmeside

Sundhedsstyrelsens hjemmeside er i efteråret 2023 blevet delt op i indhold til dels borgere og dels fagpersoner. Meget indhold er blevet opdelt og omskrevet, og der er kommet et skarpere fokus på nyheder og aktuelle temaer. Derfor kan sider, som man er vant til at bruge, have skiftet udseende og URL.

Den nye opdeling af siden er baseret på en række brugertests, hvor en gruppe borgere og fagpersoner har kategoriseret og vurderet forskellige emnebeskrivelser. Testen viste blandt andet, at fagpersoner har brug for lettilgængelige og præcise informationer, de skal bruge i deres arbejde, og derfor er informationen specifikt målrettet dem.

På IRF's forsider kan man nu med ét tryk tilgå de nyeste udgaver af vores produkter fx præparatanmeldelse, månedsblad eller seponeringsliste. Derudover kan man få et overblik over hvilke temaer IRF beskæftiger sig med for tiden fx smertebehandling, vægttabsmedicin, overforbrug af medicin m.fl.

8. Planlagte aktiviteter 2024

I 2024 vil IRF fortsætte sine kerneopgaver med at fremme rationel brug af lægemidler i almen praksis med særligt fokus på psykiatri, smertebehandling, polyfarmaci og afmedicinering.

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S

www.sst.dk

Sundhed for alle ♥ + ●